

Téli szezonális élelmiszerlánc-ellenőrzés 2023.
zárójelentés
időszak: 2023. december 4-31.

A 2023 évi téli ellenőrzéssorozatot a vármegyei és járási hivatalok szakemberei végezték december hónapban, az egész országban összehangoltan, a Nébih irányításával.

Az ünnepi időszakot szem előtt tartva kiemelt figyelmet kaptak a húst és húskészítményt előállító létesítmények, mind a végzett tevékenység, mind az előállított és forgalomba hozott élelmiszerek jogszabályokban előírt megfelelőségét tekintve.

A kereskedelemben a friss hús és az édesipari termékek forgalmazása állt a középpontban, különös tekintettel a nyomonkövethetőség, a higiéniai feltételek, és a lejáratási idő vizsgálatára. Külön figyelmet fordítottak az üzletekben, és az ideiglenesen élőhalat árusító helyeken a halak származási dokumentumának ellenőrzésére, valamint a tárolás és szállítás állatvédelmi követelményeire.

Az ünnepi vásárokon, rendezvényen a kitelepült vendéglátók és a forralt bort árusítók tevékenységét kísérte fokozott figyelemmel a hatóság.

Élelmiszer-előállítás, -forgalmazás és vendéglátás eredményei

Országosan összesen **1 342 ellenőrzésre** került sor.

Ebből **274** ellenőrzés **élelmiszer előállító** helyen (50 vágóhíd/daraboló, 81 húskészítmény előállító, 34 édesipar, 109 egyéb előállító), **862** ellenőrzés az **élelmiszer-forgalmazásban** (118 hiper/szupermarket, 477 üzlet/szaküzlet, 89 piac, 84 rendezvény, 14 nagyker/logisztikai központ, 80 élőhal árusító hely) és **206 kitelepült vendéglátóhelyen** (167 vendéglátóhely, 39 jövedéki engedélyes forgalmazó) történt.

Az ellenőrök leggyakrabban, 73 esetben higiéniai hiányosságokat tapasztaltak, melynek előfordulási aránya az összes ellenőrzés vonatkozásában 5,4% (2022-ben 6,4%).

A dolgozók egészségügyi alkalmasságának igazolásával kapcsolatos hiányosság 48 esetben, az ellenőrzések 3,6%-ában került feltárássra (2022-ben 3,7%).

A nyomonkövethetőségre vonatkozó hiányosságot idén az összes ellenőrzés 3%-ában, 41 esetben állapítottak meg (2022-ben 3,3%).

Lejárt élelmiszerek forgalmazásával 18 esetben, az ellenőrzések 1,3%-ában találkoztak a szakemberek.

A tavalyi év hasonló időszakával összehasonlítva a feltárt hiányosságok előfordulásának gyakorisága minden területen kis mértékben csökkent.

Az ellenőrzések során összesen 214 élelmiszer tételt kellett kivonni a forgalomból, az előző évben ilyen döntést 310 tétel esetében hoztak.

A forgalomból történő kivonás legfőbb oka a fogyaszthatósági, illetve minőségmegőrzési idő lejárt volt, 171 tétel esetében került rá sor.

Az ellenőrzés alá vont élelmiszerek közül 36 tételt kellett kivonni a nyomonkövetés hiánya miatt.

Az élelmiszer-előállító és -forgalmazó létesítményekben a feltárt hiányosságok, illetve szabálytalanságok miatt 8 alkalommal kellett a tevékenységet korlátozni (2 előállítónál, 3 forgalmazónál és 3 vendéglátó egységben).

A feltárt szabálytalanságok miatt az ellenőrök **8 alkalommal figyelmeztetést, 78 esetben bírság** kiszabását alkalmazták szankcióként. Az összes kiszabott bírság jelenleg 5 435 000 Ft, ami nem végleges, a folyamatban lévő eljárások miatt a teljes összeg ennél magasabb lesz.

Élőhal-árusítás állatvédelmi ellenőrzésének tapasztalatai

A téli akció keretében 80 élőhal-árusító hely állatvédelmi célú ellenőrzésére került sor. Az ellenőrzések során mind az állattartási körülmények, mind az állategészségügyi dokumentációk vizsgálata megtörtént, súlyos jogszabálysértés nem került feltárára. Egy esetben a tároló medence árnyékolására, míg egy másik esetben a víz ph-értékének mérésére szólította fel a hatóság a forgalmazót. Az állatok nyomonkövethetőségével kapcsolatban 5 esetben (3 ideiglenes árusító helyen és 2 üzletben) merült fel probléma, az érintett forgalmazót az állatokra vonatkozó naprakész nyilvántartás vezetésének pontosítására szólították fel.

Vendéglátás ellenőrzésének eredményei

December 4-31. között 167 adventi, karácsonyi vásáron, ünnepi rendezvényen kitelepült vendéglátó egység ellenőrzését végezték el a területi kollégák, kiemelt figyelemmel az adott létesítményre vonatkozó higiéniai szabályok betartásának, személyi és technológiai feltételek megfelelőségének és az élelmiszerek nyomonkövetésének vizsgálatára.

Általános tapasztalat, hogy a rendezvényen, adventi/karácsonyi vásáron kitelepült vendéglátók megfelelően felkészültek, az élelmiszer-higiéniai és biztonsági szempontokkal tisztában vannak.

A hatósági szakemberek által megállapított nem megfelelőségek jellemzően általános higiénés hiányosságok voltak (az ellenőrzések 5,4%-ában). Kiemelt problémát jelentett a higiénés kézmosással kapcsolatos hiányosság, mint például a fertőtlenítő hatású szerek használatának hiánya, továbbá hiba volt, hogy az alkalmazottak a pénzkezelés és az ételkiadás között kézmosást nem végeztek. Probléma volt a dolgozók egészségügyi alkalmassági igazolásának megléte és érvényessége (az ellenőrzések 3,6%-ában), azonban ezeket az élelmiszer-vállalkozók rövid időn belül pótolták. Az ellenőrzések 3%-ában a nyomonkövethetőség jelentett problémát, mely főleg a lédíj, kartondobozban érkezett élelmiszer alapanyagok esetében fordult elő.

A kitelepült vendéglátók többnyire eldobható evőeszközöket biztosítottak a fogyasztóknak. Országosan összesen 3 létesítmény esetében került sor az ételkészítő tevékenység felfüggesztésére, súlyos élelmiszer-biztonsági hibák miatt.

Borászati termék és alkoholos ital ellenőrzések

A karácsonyi vásárookra kitelepült forralt bort forgalmazók ellenőrzése során a hatóság vizsgálta az előállításához használt boralapanyag eredetét, nyomonkövethetőségét, a forralt bor készítésére vonatkozó receptúrát tartalmazó dokumentumokat, például gyártmánylapot. A vizsgálat alá vont 39 kitelepült egység esetében 4 helyen hiányzott a gyártmánylap, és 2 terméket kellett kivonni a forgalomból a nyomonkövetés hiánya miatt. Az árusoknál két esetben szabott ki bírságot a hatóság.

Állateledel ellenőrzése

A téli szezonális ellenőrzés során a kisállateledelek, köztük a téli madáreleségek ellenőrzését végezték el a Nébih szakemberei állateledel-előállító és -forgalmazó helyeken. Az ellenőrzés kiterjedt a termékek csomagolásának és jelölésének ellenőrzésére, valamint hatósági mintavétel is történt. Összesen 58 terméket, köztük 25 madaraknak szánt eledelt ellenőriztek.

Az ellenőrzött termékek esetében 65 hatósági mintából 206, biztonsági és minőségi paraméter vizsgálatát végzik el a Nébih hatósági laboratóriumiban. A biztonsági vizsgálatok során sor kerül mikrobiológiai, mikroszkópos összetétel, botanikai szennyezők, mikotoxinok és toxikus elemek kimutatására irányuló vizsgálatokra. Míg a minőségi paraméterek vizsgálata során a termékek jelölésén feltüntetett analitikai összetevők és adalékanyagok értékeinek ellenőrzése történik. A laboratóriumi vizsgálatok folyamatban vannak, az eddig rendelkezésre álló eredmények nem tártak fel jogszabálysértést. A termékek jelölésének ellenőrzése során 5 esetben kisebb hibákat, hiányosságokat állapítottak meg a szakemberek. A hatóság kötelezi a jelölésért felelős vállalkozásokat a javításukra.

Halszállítás ellenőrzése

A Nébih Állami Halőri Szolgálat a horgászboltokba szállított, és csalihalként árusított élő halak származását és nyomonkövethetőségét vizsgálta a szezonális ellenőrzés során. A vizsgálat kitért arra is, hogy a csalihálnak szánt élőhalak megfelelnek-e az állategészségügyi követelményeknek, rendelkeznek-e víziállat-egészségőri igazolással, valamint, hogy a forgalmazó a természetvédelmi jogszabályoknak megfelelően kizárólag őshonos halakat tart-e a kínálatában. December hónapban összesen 8 horgászboltot ellenőriztek, ebből 5 bolt kínálatában fordult elő csalihalként forgalmazott hal. Az ellenőrzések során súlyos szabálytalanságot nem tapasztaltak a szakemberek.

Őstermelők ellenőrzése

A téli szezonális ellenőrzés során fővárosi és Budapest környéki piacokat ellenőriztek a Nébih felügyelői. Vizsgálták többek között a tevékenység jogszerűségét, a termékek származását és a nyilvántartásban szereplő adatok valóságát. Összesen 23 őstermelőt ellenőriztek a szakemberek, 12 esetben tapasztaltak kisebb szabálytalanságokat, mint például jelölési hibákat, a „Saját őstermelői tevékenységből származó termék” felirat hiányát, a FELIR- és a tevékenységazonosító feltüntetésének elmulasztása, vagy nem megfelelő kihelyezése. Ezen hiányosságokat még a helyszínen pótoltták az érintettekkel. Eljárás 4 őstermelő ellen indult, az őstermelői nyilvántartásba nem bejelentett termék értékesítése, valamint nem saját őstermelői tevékenységből származó termék értékesítése miatt. A szabályszegések ezen súlyosabb eseteivel az „őstermelők” nemcsak megtévesztik a vásárlókat, de hátrányos helyzetbe hozzák a valódi őstermelőket is. Az ilyen mulasztás bírsággal és tevékenységtől való eltiltással szankcionálható, ugyanis a mezőgazdasági őstermelők kizárólag saját őstermelői tevékenységgel előállított termékeket értékesíthetnek.